´t ROS BIEKE

Een uitgave van de Koninklijke Imkervereniging De Rosse Bie v.z.w.

Jaargang 47 nr.1 januari – februari 2023
Verantw. Uitgever : H. Braet Oude dijk 35 2300 Turnhout

Inhoud

Van de bestuurstafel
Nieuwjaarsbrief van de voorzitter
Lidgeld voor 2023
A-B-C-D leden met opties!
Gezegde
De Pluimvoetbij
Te noteren
Ledenvergaderingen.
Activiteiten 2022 - 2023 (met corona voorbehoud)
Actualisering van de EEG richtlijn inzake honing...
De levensduur van de honingbij is gehalveerd ...

⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘

Afbeeldingen

Pluimvoetbij
Pluimvoetbijen op distels
Honingbij op honingraam
Honingbij op crocus
Imker bij bijenkast
Honingbijen op broedraam
Honingbijen in het lab
Bijenvolk
Honingbij aan het werk

⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘

Overname van artikels is toegestaan mits schriftelijke toelating.

Nieuws van de bestuurstafel

Nieuwjaarswoordje van de voorzitter.

Traditioneel gezien starten we het nieuwe jaar met belangrijke gebeurtenissen van het afgelopen jaar. Zo nam Gert Van Dyck jammer genoeg zijn ontslag als bestuurslid. Tijdens zijn korte termijn was hij toch een belangrijke schakel en inspiratiebron bij het aanbrengen van verschillenden ideeën/voorstellen binnen het bestuur van de vereniging, waarvoor dank Gert. Hoopvol voor de toekomst van onze vereniging is de toetreding van twee nieuwe bestuursleden Tom Embrechts uit Merksplas en Bert Braet uit Oud-Turnhout.
Twee jongere krachten die we best kunnen gebruiken om de werking in de toekomst te garanderen.
Na beëindiging van de concessie van De Troef voor uitbating van de Stadsboerderij werd door het Stadsbestuur de bestemming gewijzigd. Verschillende organisaties/vzw's gaan hier lokalen huren van de Stad om er een zaak uit te baten. Verenigingen die wat met duurzaamheid te maken hebben, konden hun kandidatuur indienen om toch gebruik te blijven maken van het bovenzaaltje. Dit zou dan ingericht worden als vergaderzaaltje (met voorziening van beamer/scherm/kastje). Na talloze vergaderingen kon ook De Rosse Bie instappen en kunnen wij nu gratis gebruik maken van deze mogelijkheid, mits naleving van het huishoudelijk reglement. Naar de toekomst gezien ook een pluspunt voor de vereniging.
Nu, over het afgelopen bijenjaar, wat ons als imker toch meest aanbelangt. Wel 2022 startte veelbelovend. Een prachtig voorjaar met veel zonneschijn deed de bijtjes massaal nectar binnenbrengen. Imkers waarvan hun volkeren in het vroege voorjaar in orde waren, behaalden

ongetwijfeld recordopbrengsten. Naarmate het jaar vorderde bleek het te warm en droog te worden waardoor de nectar in bloementjes verdampte en er veel minder aanbod was en de zomeroogst tegen viel.
Ook in september-oktober kwamen de eerste meldingen binnen van bijensterfte en van bijenvolkeren die met een kleinere volkssterkte de winter tegemoet gingen dan verhoopt.
Verder wens ik in naam van het bestuur de Rosse Bieleden en hun familie een gezond, vreugdevol, bijenvriendelijk en vredig Nieuwjaar.

De voorzitter
Toon Jacobs

Lidgelden voor 2023

- ***VBI**: Vlaams Bijeninstituut; **KonVIB**: Koninklijke Vlaamse Imkersbond; **APIF**: Antwerpse Provinciale Imkers Federatie (vroeger : AVIB)*

Tarieven voor het lidgeld 2023 blijven ondanks dat alles opslaat ongewijzigd. :

- **A-lid: VBI + verzekering+ Rosse Bie + BeeTV = 30 €**
- **B-lid: Konvib + verzekering + APIF + Rosse Bie + maandblad = 28 €**
- **C-lid: VBI (zonder verzekering) + Rosse Bie + BeeTV = 20 €**
- **D-lid: Rosse Bie (zonder verzekering) = 5 euro**

OPTIE 1: u wenst het Ros Bieke per post te ontvangen = **+ 6 € extra**
Vermelding: naam + A,B,C of D-lid + RB + aantal ingewinterde volkeren

OPTIE 2: u bent A of C-lid en wenst het maandblad van de KONVIB te ontvangen per post = **+ 30 € extra**
Vermelding: naam + A of C-lid + maandblad + aantal ingewinterde volkeren

OPTIE 3: u was in 2022 lid van het VBI en betaalde in 2022 ook voor het maandblad van de KONVIB, zij krijgen van het VBI een korting op het maandblad en moeten slechts **12 € extra** betalen voor toezending van het maandblad ook in 2023
Vermelding : naam + A- of C-lid + maandblad + aantal ingewinterde volkeren

OPTIE 4: B-leden met adres in Nederland betalen **38 €**
Vermelding : naam + B lid

OPTIE 5: Leden met adres buiten België en die het Ros Bieke per post willen ontvangen betalen **14 € extra**
Vermelding : naam + B, C of D lid + RB

Leden dienen hun bijdrage **vòòr 10/12/2022** te betalen om geen maandblad te missen, er worden geen na zendingen van het maandblad meer verstuurd.

- Meer gedetailleerde informatie over de ledenformules van de VBI-leden is te vinden via:
Vlaams Bijeninstituut vzw / Lid worden van het VBI ?

⌘ ⌘ ⌘ ⌘ ⌘

Lidgelden storten op rekening BE24 9731 1250 1038

met mededeling: naam , A, B, C of D-lid

+

eventuele extra's (maandblad en / of RB per post)

Duidelijk aangeven voor welk lidmaatschap u kiest !

Vóór 10 / 12 / 2022 a.u.b.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Gezegde

Een goed en humaan criticus
• moet zijn als de bij,
• die overal honing uitzuigt;
• maar niet als de wesp,
• die ook de beste vruchten bederft.

•
• ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★
•

Thérèse Hoven (1860 - 1941)

⌘ ⌘ ⌘ ⌘ ⌘

De pluimvoetbij (bron: vlaamsbijeninstituut.be)

Geslacht	Pluimvoetbijen	**Soortnaam**	Pluimvoetbij
Species	Dasypoda hirtipes	**Familie**	Melittidae
Sub-familie	Dasypodainae	**Genus**	Dasypoda
Vliegperiode	Juni t/m augustus		
Lengte vrouw	12-15mm	**Lengte man**	12-15mm

Dasypoda hirtipes (f) foto: Stefan Verheyen

Foerageergebied	200m
Nestkeuze	Zandgronden, bestrating
Leefgebied	Zanderige bodem vb. heidegebied, Kempense naaldbossen, zandputten …
Sociaal gedrag	Meestal groepen van meerdere nesten
Bloemvoorkeur	Composiet familie, slangenkruid, jacobskruiskruid
Voorkomen	Algemeen
Zeldzaamheid	Niet bedreigd

Omschrijving

De Dasypoda hirtipes is een relatief grote bij, waarbij de vrouwelijke exemplaren makkelijk te herkennen zijn aan hun grote behaarde achterpoten. Deze pluimen dienen als extra hulpmiddel voor het uitgraven van hun nesten, die soms een diepte van 30-110 cm bereiken. Hierbij maakt het vrouwtje met haar kaken en poten eerst de grond los. Hierna duwt ze met haar achterlijf het overige zand naar buiten. Ze gebruiken deze pluimen ook voor het verzamelen van stuifmeel, om voedsel te voorzien voor de nieuwe larven. Dit stuifmeel stockeren ze in de zijtakken van het nest (4-14 broedcellen).
De pluimvoetbijen zijn vooral in de ochtend actief en vliegen voornamelijk op de gele composietbloemen bv paardenbloem, biggenkruid, streepzaad. Het vrouwtje maakt ongeveer 6-8 vluchten per dag, waarbij op de laatste meestal geen stuifmeel wordt verzameld.
In België komt er één soort pluimvoetbij voor.
Als mogelijke parasiet wordt de zwartsprietwespbij genoemd. Maar ook vliegen van de archphagidae parasiteren de nesten van de pluimvoetbij. Aangezien deze pluimvoetbij veel voorkomt in stedelijk gebied is ze daar makkelijk te ontdekken.

Parasieten
Vliegen
Zwartsprietwespbij

T E N O T E R E N

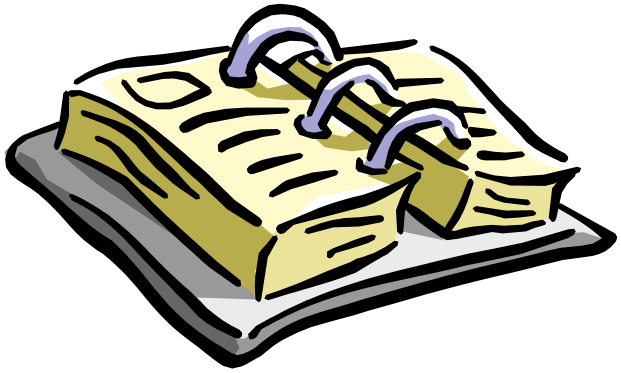

Tip:
Om het niet te vergeten,

Noteer nu op uw kalender en / of agenda.

Op donderdag 9 februari 2023 om 19,30 :
Voordracht voor leden en geïnteresseerden

in de Stadsboerderij, Veldekensweg 10 te Turnhout in de bovenzaal
Algemene statutaire vergadering

met voordracht : **Oorsprong aziatische hoornaar**
door Luc Pauwels

Op zondag 26 maart vanaf 13.00 uur
Jaarlijkse Bijenmarkt en plantenruil

In de Heischuur, Schuurhoven 2, te Oud-Turnhout

vanaf 13,00 uur	Aanvoer bijenvolken en planten
14.00 – 15.00	Plantenruil / Verkoop bijenmateriaal
15,00 – 17,00	Verkoop van bijenvolken per opbod

Inkom gratis en in de kantine democratische prijzen.

Leden en geïnteresseerden die graag willen helpen contacteren best de voorzitter

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

Datum	Activiteiten 2023
do. 05 jan. 2023	Bestuursvergadering
do. 09 feb. 2023	Ledenvergadering : 1 . Algemene vergadering 2 . Was / Smelten / Wafelen
di. 07 maart	Bestuursvergadering
zo. 26 maart	**Bijenmarkt + Plantenruil**
do. 13 april	Ledenvergadering : Theorie Koninginnenkweek
za. 29 april	Slingerdag 1
do. 11 mei	Ledenvergadering : Overlarven
di. 23 mei	Ledenvergadering : Koningin merken / bevruchtingskasjes samenstellen.
za. 27 mei	Slingerdag 2
di. 06 juni	Bestuursvergadering
zo. 11 juni	BBQ op locatie
za. 24 juni	Slingerdag 3
za. 15 juli	Slingerdag 4
di. 05 sep.	Bestuursvergadering
do. 14 sep	Ledenvergadering : Was en waswafelen
do. 12 okt.	Ledenvergadering : ?
di. 07 nov.	Bestuursvergadering
do. 09 nov.	Ledenvergadering :
do. 14 dec.	Ledenvergadering

Gepubliceerd door Copa Cogeca op 17 november 2022
en tekst ter beschikking gesteld door NcvB

“Wijziging van Richtlijn 2001/110/EG - herziening 2014/63/EU Voorstel van de Copa-Cogeca WP inzake honing

Doelstellingen

De Honey WP heeft twee hoofddoelen:

- Verbetering van de consumentenvoorlichting over het land of de landen van oorsprong van honing te koop aangeboden en op hun kwaliteit.
- Voorkomen dat imkers concurreren met producten die niet voldoen aan de honing aanduiding.

Land van herkomst:

De huidige labelverklaringen; "mengsel van honing van oorsprong uit de Europese Unie", "mengsel van honing die niet van oorsprong is uit de Europese Unie", "mengsel van honing van oorsprong en niet van oorsprong uit de Europese Unie" moet vervangen door de lijst van landen van oorsprong op de voorzijde van de verpakking, in afnemende hoeveelheid, met hun percentage in de blend.
Dit kan alleen worden geverifieerd met traceerbaarheid van imker tot consument. De huidige verplichte traceerbaarheid (Verordening (EG) nr. 178/2002) legt geen verband tussen de verschillende operators die in contact komen met de honing en alleen een zeer moeilijke follow-up mogelijk maken die veel operators vereist. In de praktijk is het traceren van honing vandaag de dag onrealistisch, wat de deur opent naar vervalsing.

Daarom stellen wij voor dat alle honing die commercieel wordt verkocht, ongeacht of deze is geproduceerd of ingevoerd in de EU, met uitzondering van honing die rechtstreeks door imkers wordt verkocht aan eindconsumenten of detailhandelaren, moeten ten minste een identificatiecode hebben die is gekoppeld aan een traceerbaarheidssysteem waarmee de bevoegde autoriteiten de honing kunnen traceren aan de oogstende imker. Dit zou consumenten toegang geven tot de tracking van honing (als voorafgaande toestemming is gegeven door producenten). De traceerbaarheid van honing die door imkers aan eindverbruikers of detailhandelaren wordt verkocht, wordt verzekerd door de vermelding van de referentie van de imkers en de partij (d.w.z. ten minste houdbaar tot datum). Om dubbelzinnigheid te voorkomen en een echte traceerbaarheid voor de consument te waarborgen, micro gefilterde honing - in Richtlijn 2001/110/EG

"gefilterde honing" genoemd, mag niet langer commercieel worden verkocht onder de naam "honing".
De afwezigheid van de karakteristieke elementen (bijv. stuifmeel) van dergelijke honing opent de deur naar vervalsing en beperkt de mogelijkheden tot bevestiging van een melissopalynologische verificatie van het land of de landen van oorsprong.

Kwaliteit van honing

Omdat warmtebehandeling bij temperaturen boven 40-50°C bepaalde gevoelige componenten van honing, consumenten moeten honing kunnen identificeren die geen warmtebehandeling na extractie ondergaan. De woorden "rauw of vers of maagdelijke honing" moet op het etiket kunnen worden vermeld. Invertase, een natuurlijk enzym die gevoeliger is voor warmte, zal als indicator worden gebruikt.

Oneerlijke concurrentie

Gezien hun lagere productiekosten, de aanwezigheid op de markt van Aziatische honing geoogst door bijen, maar niet ingedampt door bijen veroorzaakt concurrentieverschillen met Europese imkers.
De richtlijn stelt echter dat de honing "toegestaan om te rijpen" door de bijen. Deze bijenteeltvoorwaarden moeten worden verduidelijkt met aanvullende informatie wat de bijen bijdragen tijdens deze vitale fase in de ontwikkeling van honing.
Het is ook belangrijk om het gebruik van processen te vermijden die schadelijk zijn voor de gevoelige elementen van honing (bijv. vluchtige aroma's), zoals als lagedrukverdamping, waardoor de nectar die door de bijen worden verzameld, heel snel kunnen drogen.

Dit document is een samenvatting van :

De belangrijkste eisen
Van de copa-cogeca-groep honing
Wat betreft de actualisering van de richtlijn 2001/110/eg van de raad van 20 december 2001 inzake honing".

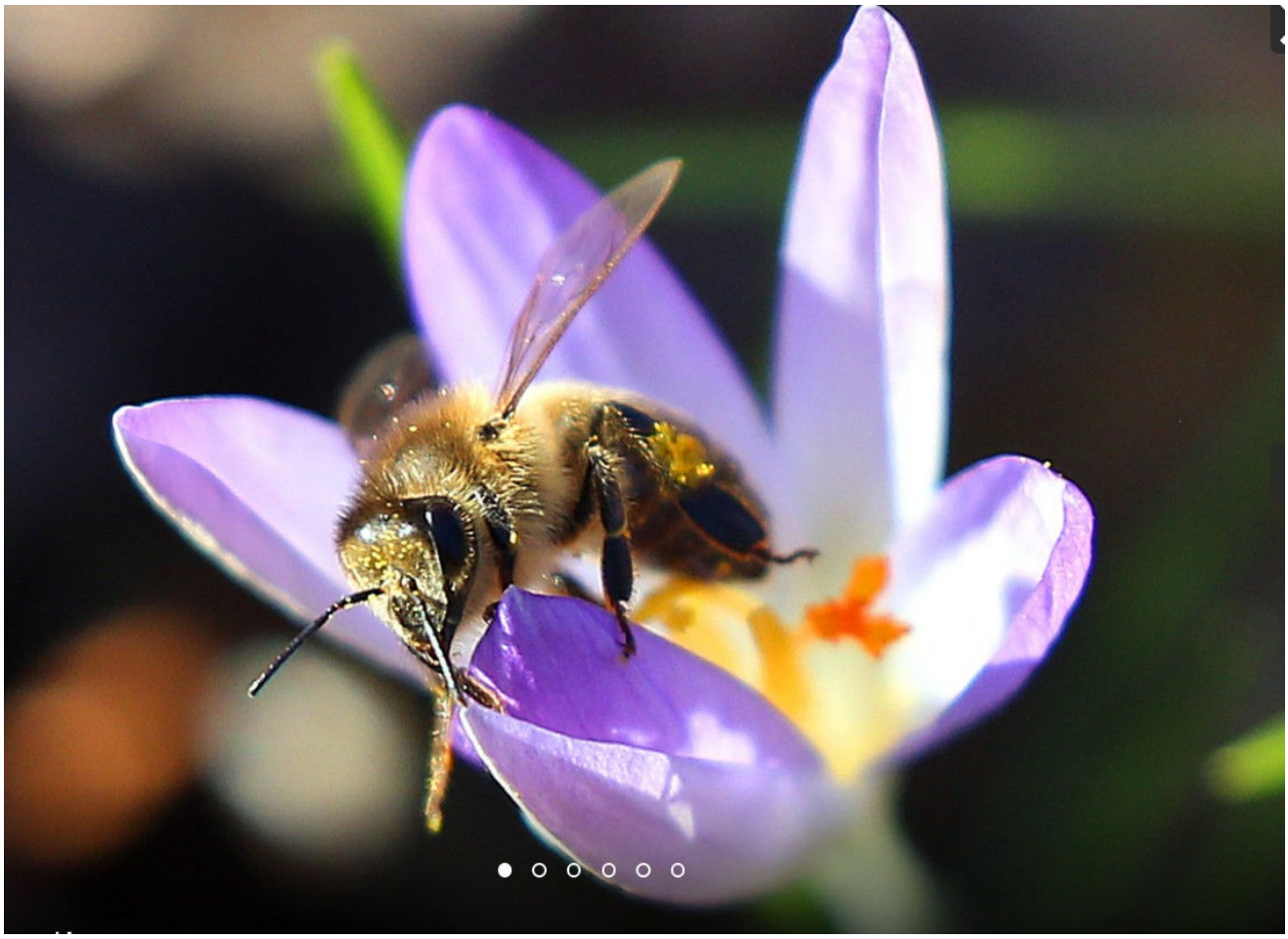

Studie:

“Leven van een honingbij is gehalveerd op amper 50 jaar tijd”

De levensduur van een honingbij lijkt in de afgelopen 50 jaar bijna 50 procent minder lang geworden. Dat blijkt uit een opvallende nieuwe studie uit de VS. Dat is alsof een gemiddelde Belgische vrouw plots niet langer 84 maar slechts 42 jaar oud zou worden.
ADN 15-11-22,

Bijen vervullen een sleutelrol in de natuur. Ze zijn de belangrijkste bestuivers van wilde planten en heel wat voedselgewassen. Zogenaamde honingbijen worden op grote schaal door imkers gehouden in kunstmatige bijenkorven - bijenkasten. Het zijn geen ‘wilde’ bijen, die niet door de mens verzorgd worden en die de laatste jaren zeer sterk achteruit gaan. Bijna één op de tien soorten wilde bijen wordt met uitsterven bedreigd. Maar ook met de honingbijen gaat het helemaal niet goed. De aantallen nemen af.

Onverklaarde bijensterfte

Meer nog, imkers van over de hele wereld - ook in ons land - rapporteren de laatste decennia over onverklaarbaar hoge sterftecijfers in hun bijenkolonies. Sinds het begin van de 21ste eeuw wordt die onverklaarde bijensterfte gezien als een ernstige bedreiging voor de natuur en de mens, die zeer afhankelijk is van bijen. Zonder hen en andere bestuivers kunnen we de meeste gewassen waarvan we afhankelijk zijn voor voedsel gewoon niet telen. In een poging om te begrijpen wat er aan de hand is, focussen onderzoekers onder meer op de invloed van pesticiden, parasieten, ziektes, enzovoort.

© AP

Slechts 18 dagen

Een nieuwe studie van entomologen van de Universiteit van Maryland, die gisteren werd gepubliceerd, biedt mee een verklaring. Uit het onderzoek blijkt opmerkelijk genoeg dat de levensverwachting van een individuele werkbij in een gecontroleerde laboratoriumomgeving in de VS in vergelijking met 1969 bijna gehalveerd is, van gemiddeld 34 dagen naar slechts 18 dagen.

Hoewel een laboratoriumomgeving heel anders is dan het leven in een kolonie, suggereren historische gegevens van in labo's gehouden bijen wel een vergelijkbare levensduur als koloniebijen.

Met mathematische modellen tonen de onderzoekers aan dat een lagere levensverwachting van de werkbijen effectief tot een massale sterfte in de kolonie kan leiden. Hun resultaten komen ook overeen met de verminderde honingproductietrend en toenemend kolonieverlies waarmee Amerikaanse imkers de laatste decennia worden geconfronteerd.

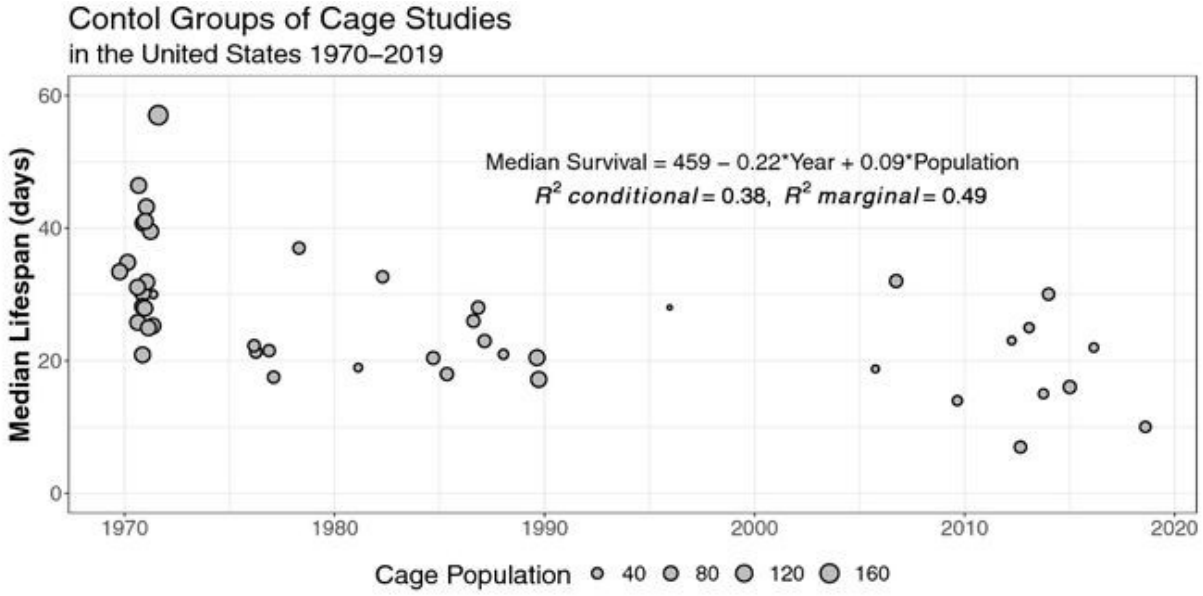

Median lifespans for the control groups of cage studies performed in the US between 1970 and 2019. Significant differences in median lifespans were negatively correlated with time and positively correlated with cage populations. Point size represents cage population. Equation represents the mixed modeling results.

© Nearman, A., vanEngelsdorp, D.

Ziektes

De auteurs geloven dat moderne honingbijen mogelijk geconfronteerd worden met een hogere prevalentie van ziektes, zoals het misvormde vleugelvirus. Dat is een ziekte die sinds de ontdekking ervan 40 jaar geleden vaker voorkomt doordat zijn vector (de overdrager van de ziekte), de varroamijt, verder verspreid raakt. De varroamijt is een uitwendige spinachtige parasiet die voorkomt op verschillende insecten, maar die zich zowaar alleen kan voortplanten op het broed van honingbijen. Door de bijen te parasiteren en daarbij vetlichaam op te zuigen, geraken bijen verzwakt. En via ontstane wondjes kunnen ziektekiemen binnendringen.

Pesticiden

Daar komt bij dat moderne bijen mogelijk extra verzwakt worden door nieuwe generaties pesticiden die 50 jaar geleden niet bestonden. Vaak is het stuifmeel dat bijen aan hun larven voeren, verontreinigd met pesticiden. Dit kan de situatie verergeren, omdat bijen die worden blootgesteld aan lage doses van een zeer giftige groep pesticiden, neonicotinoïden, een verminderde weerstand tegen ziektes hebben.

© AFP

Genetisch

Een hieraan gekoppelde verklaring die de auteurs bieden - en de meest opvallende - is dat de genen van bijen mogelijk zijn veranderd. De levensduur van honingbijen is gekoppeld aan hun genen.

Het gaat dan om een soort van evolutie. Misschien zorgen bepaalde stressfactoren in de moderne wereld - zoals pesticiden en wijdverspreide ziektes - ervoor dat honingbijen tegenwoordig standaard minder lang overleven. Hun evolutie kan de voorkeur geven aan een levensstijl van ‘live fast, die young’. Wetenschappers zien dat ook gebeuren bij andere soorten. Kabeljauw bijvoorbeeld is sneller dan vroeger volwassen en ook kleiner volwassen, omdat de vissen door overbevissing zelden lang genoeg overleven om groot te worden.

“Voor onze studie isoleerden we bijen van een leven in de kolonie vlak voor ze volwassen waren", zegt hoofdauteur Anthony Nearman. “Dus wat dan ook juist hun levensduur vermindert, het gebeurt al voor dit punt. Dan sluipt het idee van een genetische component het verhaal binnen. En dan is er ook een mogelijke oplossing. Als we bepaalde genetische factoren kunnen isoleren, kunnen we misschien langer levende bijen kweken.”

Honingbijen in het lab in het Universiteit van Maryland.
© Anthony Nearman / UMD

De website ‘Science Alert’ stipt aan dat onderzoekers tijdens dit soort experimenten normaal werken met controlegroepen op hetzelfde moment en in identieke omstandigheden. De auteurs van deze studie vergelijken met historische data van controlegroepen uit studies die sinds 1969 met bijen werden uitgevoerd in de VS. De auteurs bevestigen dat dit een zwak punt is in hun onderzoek. Ze kunnen niet garanderen dat de condities in laboratoria exact hetzelfde zijn gebleven. Details die zijn veranderd over de afgelopen 50 jaar kunnen op zich ook de vermindering in levensduur verklaren.

Wel is het zo dat de normen voor het houden van honingbijen in een laboratorium alleen maar verbeterd zijn. “Toen ik de levensduur in de loop van de tijd in kaart bracht, realiseerde ik me dat er een enorm tijdseffect was”, aldus Nearman. “Gestandaardiseerde protocollen voor het kweken van honingbijen in laboratoria werden pas in de jaren 2000 echt geformaliseerd, dus je zou denken dat de levensduur langer of ongewijzigd zou zijn, omdat we hier beter in worden, toch? In plaats daarvan zagen we een verdubbeling van het sterftecijfer.”

© AFP

En nu?

De volgende stappen in het onderzoek zullen zijn om trends in de levensduur van honingbijen in de VS en in andere landen te vergelijken. Als er verschillen worden ontdekt, kunnen wetenschappers in een volgende stap mogelijke verklarende factoren, zoals genetica, de aanwezigheid van virussen in bijenbestanden en het lokaal gebruik van pesticiden, isoleren en vergelijken.